

10 นาทีกี่ทำได้

นำเสนอเมื่อ : 24 ม.ค. 2552

สมัครสมาชิก

ในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุ เด็กนักเรียนในหลายประเทศจะมีภาวะเสี่ยงกับปัญหาภัยร้ายแถมมากขึ้นในระหว่างที่อยู่ทั้งในและนอกโรงเรียน สถานศึกษาซึ่งมีความใกล้ชิดกับเด็กจึงถูกคาดหวังจากสังคมให้เป็นเร็วแรง สำคัญที่จะดูแลช่วยเหลือ ให้ออกเสนอแนะตลอดจนแก้ปัญหาให้กับเด็กนอกเหนือไปจากการทำหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง

โฮมรูม เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่โรงเรียนชนพื้นเมืองในประเทศนิยมนำมาใช้ในการช่วยเหลือดูแลเด็กในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องการเรียนและชีวิตทุกคน โดยมีผลการประเมินยืนยันถึงข้อดีของการใช้กิจกรรมโฮมรูมจากโรงเรียนหลายแห่งว่าสามารถช่วยลดปัญหาและช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดีขึ้น

แม้ในระยะหลังโรงเรียนหลายแห่งในประเทศไทยโดยเฉพาะในเขตเมืองจะจัดให้มีชั่วโมงโฮมรูมอยู่บ้าง แต่ดูจะยังไม่จริงจังและแพร่หลายนักเนื่องจากครุมีภารกิจมากและมีเวลาที่ค่อนข้างจำกัด
เรียนรูชมโลกฉบับนี้จึงขอนำเสนอตัวอย่างการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน
ในประเทศอเมริกาซึ่งโดยรวมให้ความสำคัญและส่วนใหญ่บรรจุกิจกรรมดังกล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ให้โรงเรียนในบานเรานำมาปรับใช้ในโรงเรียนได้ไม่มากนัก

10 นาทีก็จัดได้

วัตถุประสงค์หลักในการจัดชั่วโมงโฮมรูมก็เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบปะพูดคุยและสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษากับเด็ก และในกลุ่มเพื่อนนักเรียนกันเอง โดยอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ถ้านักเรียนรู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแล้ว พวกเขามีแนวโน้มที่จะกล้าพูดคุยปรึกษาปัญหาของตนเองกับครูมากขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาก็ง่ายขึ้น

สำหรับเวลาในการจัดชั่วโมงโฮมรูมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสะดวก โรงเรียนหลายแห่งกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมโฮมรูม 1 ครั้ง/ อาทิตย์ บางแห่ง 2 ครั้ง/เดือน หรือจำนวนไม่น้อยจัดโฮมรูมทุกวัน เช่นที่โรงเรียนโอคเคิลีย (Oaklia School) ในรัฐโอเรกอน กำหนดให้แต่ละชั้นมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกวันจันทร์-ศุกร์ ในช่วง 10 นาทีแรกของชั่วโมงเรียนแรก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการแบ่งเวลาสำหรับจำนวนนักเรียนในห้องเรียนหนึ่งหรือสองห้อง หรือยกประเด็นข่าวสารประจำวันหรืออื่นๆ ที่นักเรียนสนใจมาพูดคุยกัน

นอกจากนี้ โรงเรียนโอคเคิลียยังได้เพิ่มเวลาโฮมรูมทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี วันละประมาณ 40 นาที เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบปะพูดคุยและจัดกิจกรรมให้เด็กได้นานขึ้น โดยกำหนดให้วันอังคารเป็นวันสำหรับการพูดคุยปรึกษาด้านวิชาการ และวันพฤหัสบดีพูดคุยเรื่องสังคมและทั่วๆ ไปที่อยู่ในความสนใจของเด็กๆ อย่างไรก็ตาม

หากนักเรียนมีปัญหาและต้องการคำปรึกษาด้านก็สามารถพูดคุยกับครูได้ทุกเวลา

ส่วนที่ ร.ร.วิลเมต (Wilmette School) จัดโฮมรูมทุกวัน วันละ 10 นาที จาก 8.00-8.10 น. ในวันพฤหัสบดีที่จัดโฮมรูมนาน 40 นาที ขณะที่ ร.ร.ฟรียวอเตอร์ (Freewater Elementary School) เปิดสอนระดับประถม ศึกษา จัดโฮมรูมให้กับนักเรียนทุกวัน วันละ 2 ช่วง ช่วงเช้า 30 นาที และช่วงบ่ายอีก 50 นาที-1 ชั่วโมง โดยมี **ตัวอย่าง** ตารางเรียนประจำวันของเด็กเกรด 3 ดังนี้

- 8.00-8.30 น. โฮมรูม
- 8.30-11.10 น. เรียนภาษา
- 11.15-11.55 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 12.00-13.00 น. คณิตศาสตร์ และ
- 13.00-14.55 น. เป็นชั่วโมงทำกิจกรรมโฮมรูมอีกครั้ง ก่อนโรงเรียนเลิกเวลา 15.00 น.

เนื้อหาหลักหลายยืดหยุ่น

รูปแบบของกิจกรรมโฮมรูมสามารถจัดได้หลากหลายไม่เพียงแค่อัตลักษณ์การพูดคุยโต้ตอบกันของครูและนักเรียนเท่านั้น หากยังสามารถจัดในลักษณะเกม การแสดงละคร หรือการลงมือฝึกปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นและเกิดความสนุกสนาน ส่วนประเด็นในการพูดคุยนั้น ทั้งครูและนักเรียนสามารถช่วยกันกำหนดได้กว้างขวางตามความสนใจ ความจำเป็น และสอดคล้องกับประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดโฮมรูม

ยกตัวอย่าง เช่น ทักษะในการเรียน การค้นหาตนเองและตั้งเป้าหมายของชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ การแก้ไขปัญห สุขอนามัย การออกกำลังกายและกีฬา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โทษและวิธีป้องกันตัวเองจากยาเสพติด อาชีพและการประกอบอาชีพ วิธีการสมัครงาน การเตรียมตัวสอบเรียนต่อ งานบริการสังคม การก่อความรุนแรงของเด็ก และอื่นๆ

โฮมรูมของนักเรียนชั้นมัธยมต้นเกรด 7 ถึงเกรด 8 ของโรงเรียนแมวิลล์ (Mayville School) มีครูที่ปรึกษาโฮมรูมระดับชั้นละประมาณ 5 คน นักเรียนแต่ละชั้นจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 10-15 คน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมกับครูที่ปรึกษาประจำกลุ่มละ 1 คน โดยนักเรียนที่เข้าเรียนเกรด 7 จะยังคงรวมกิจกรรมโฮมรูมในกลุ่มเดิมจนกว่าจะจบเกรด 8

ครูที่ปรึกษาโฮมรูมแต่ละกลุ่มจะคอยให้คำปรึกษาแก่เด็กในเรื่องหลักๆ คือ วิชาการ ทักษะทางสังคม และการบริการชุมชน นอกจากนี้ครูโฮมรูมยังทำหน้าที่เชื่อมโยงบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดและทำงาน ดูแลพัฒนาเด็กร่วมกันมากขึ้น โดยครูที่ปรึกษาประจำโฮมรูมเป็นผู้จัดและวางแผนกิจกรรมทั้งหมดภายใต้กรอบ หลักสูตรของแต่ละระดับชั้นซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยครูผู้สอนประจำสายชั้นที่มีความรู้และเข้าใจปัจจัยจำเป็นในการพัฒนาเด็ก ทำให้ครูประจำโฮมรูมสามารถวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของเด็กได้ตรง เป้ามากขึ้น

ส่วนกิจกรรมโฮมรูมในหลักสูตรของ ร.ร.วิลเมต ตั้งแต่เกรด 5-8 ถูกจัดขึ้นเพื่อเน้นปลูกฝังคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น ความเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ ความมีเมตตา ความอดทน ให้กับนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น อีกทั้งมุ่งแก้ไขปัญหของนักเรียน เช่น การก่อความรุนแรงในเด็ก (Bullying and Teasing) ยาเสพติด เป็นต้น

ตัวอย่าง

- กิจกรรมโฮมรูมของเด็กเกรด 5-8 ในหลักสูตรของ ร.ร.วิลเมต
- โฮมรูมปฐมวัย เช่น การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ การทำความคุ้นเคยกับครูและเพื่อนร่วมชั้นตลอดจนตารางเรียนและกิจกรรรม
- ความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น การกำหนดเป้าหมายของการเรียนและชีวิต ทักษะในการเรียน การจัดการและแบ่งสรรเวลา
- ความสำนึกต่อโรงเรียน รู้จักช่วยงานและกิจกรรรมภายในโรงเรียน
- ทักษะและความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ความเชื่อมั่นในตนเอง

และการตัดสินใจแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

- การบริการสังคมและชุมชน คุณค่าในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นทั้งในและนอกรั้วโรงเรียน ปฏิบัติงานบริการสังคม

ระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

ไม่เพียงแต่กิจกรรมภายในกลุ่มย่อยเท่านั้น แต่ครูที่ปรึกษาประจำโฮมรูมในหลายโรงเรียนยังจัดกิจกรรมการพบปะระหว่างกลุ่มโฮมรูมเพื่อให้ตัวแทนนักเรียนของแต่ละกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น บอกเล่าถึงกิจกรรมในโฮมรูมของตน และแสดงความสามารถในหลายรูปแบบ ตลอดจนมีการไหว้ทักทายและประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่ทำได้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมด้วย

จากประโยชน์และผล สมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของตัวอย่างโรงเรียนข้างต้น จึงเป็นเหตุเพียงพอว่าทำไมโรงเรียนควรจัดโฮมรูม

อย่างไรก็ตาม สำหรับโรงเรียนในบานเราน่าจะหาวิธีที่มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อช่วยพัฒนา และแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน

แต่ดูเหมือนว่าจำนวนไม่น้อยในปัจจุบันจึงเป็นประจำ สูงผลโหยงให้เกิดผลสมฤทธิ์เท่าที่ควร

น.ส.มาลินี ชาวดีไพบูลย์ หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร.ร.ทองวัง กทม. ซึ่งมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบนับตั้งแต่โรงเรียนได้เข้าร่วมในโครงการพัฒนา คุณภาพโรงเรียนของสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (สวร.) ที่มี นพ. ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ เป็นผู้อำนวยการ และประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจให้ออกเสนอแนะว่า โรงเรียนทุกแห่งควรจัดกิจกรรมโฮมรูมให้กับเด็กอย่างสม่ำเสมอเพราะเป็น กิจกรรมในระบบการช่วยเหลือดูแลที่จะเป็นประโยชน์กับเด็กค่อนข้างมาก และควรจัดพร้อมทั้งโรงเรียนเพื่อป้องกันการลัดกัน

“อย่างไรก็ตามจะทำให้นักเรียนโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่ได้พบพูดคุยกับครูที่ปรึกษา ขณะที่ครูเองจะได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และความต้องการของเด็ก เพื่อนำไปปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์กับเด็กมากขึ้น” น.ส. มาลินีกล่าว

แม้ครูไทยจะมีปัญหาภาระงานหนักในแต่ละวันทั้งงานสอนที่เต็มเหยียดตามตาราง ตั้งแต่เช้าจรดเย็น

ถือปฏิบัติภารกิจอื่นที่รับมือมอบหมายจนแทบจะหาเวลาว่างไม่ได้ กระนั้นก็ตาม

ถ้าผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม ก็น่าจะลองเบียดเวลาวิชาใดวิชาหนึ่งในช่วงเช้าของบางวันสัก 10-20 นาที หรืออาจลองแบ่งเวลาจากกิจกรรมอื่นมาทำกิจกรรมโฮมรูมดูบ้างเพื่อประโยชน์ของ นักเรียน

